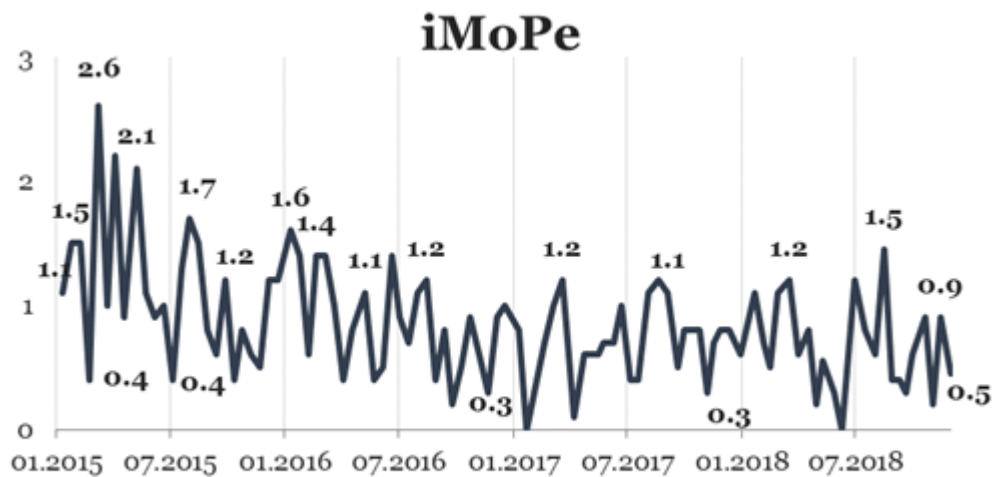

iMoRe №98. Компромісні правила для “Євробляхерів”

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +0,5 бала за період з 12 по 25 листопада 2018 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. В попередньому раунді індекс дорівнював +0,9 бала.

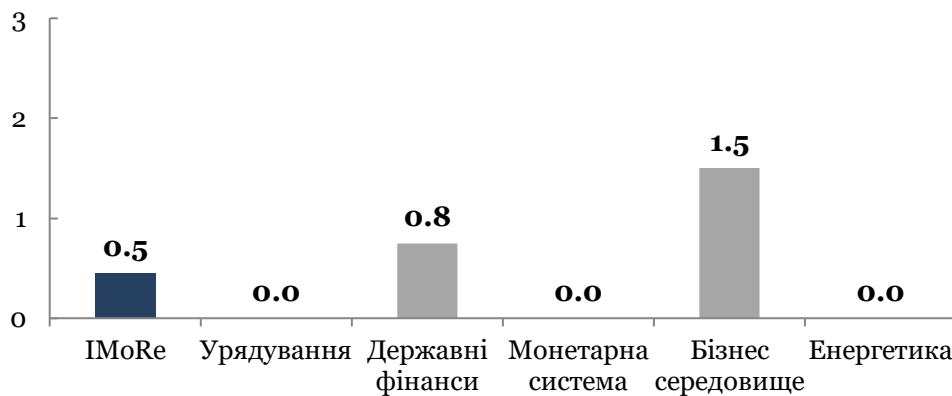
Події цього раунду - закони, що спрямовані на вирішення проблеми “Євроблях” - автівок, які мають іноземну реєстрацію. Закони передбачають посилення відповідальності за порушення правил ввезення авто в Україну (+2,0 бала) та зниження акцизу на розмитнення авто (+1,0 бал).

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5,

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Події раунду

Для того, щоб мінімізувати податки та митні збори при ввезенні автівок з-за кордону, частина власників не оформлювала договір купівлі-продажу. Зокрема, формальним власником залишався фірма, яка зареєстрована за кордоном, а фактичний власник їздить цією автівкою без реєстрації в Україні. Так, у 2017 році в Україну [було ввезено та не вивезено](#) 45 тис автівок в режимі транзиту та 145 тис- у режимі тимчасового ввезення. Разом із цим, за даними Нацполіції, у 2017 році сталося понад 10 тисяч ДТП за участю транспортних засобів з іноземною реєстрацією (понад 6% від усіх автомобільних аварій). Відсутність української реєстрації ускладнює покарання водія, який порушив ПДР.

Щоб стимулювати власників реєструвати їхні автівки в Україні, було прийнято 2 закони - про посилення контролю над переміщенням і використанням автомобілів ([2612-VIII](#) від 08.11.2018) та про зниження акцизу на них ([2611-VIII](#) від 08.11.2018). Ці закони з одного боку скорочують податкове навантаження при імпорті автівок, з іншого - посилюють їх відповідальність за порушення. Експерти iMoRe оцінили ці закони у +2,0 та +1,0 балів відповідно.

Коментарі експертів

“Проблема, яка спричинила прийняття цих законів - велика кількість легкових авто на іноземних номерах, які де-факто експлуатуються громадянами України. Контроль за такими авто утруднений як з боку поліції, так і з боку митниці.

Фактичні водії таких авто бачили вирішення проблеми у суттєвому зменшенні імпорتنих податків на такі транспортні засоби та у лібералізації екологічних обмежень. Влада пішла на компроміс і:

- *знизила ставки акцизного податку на вживані автомобілі (подекуди – значно);*
- *знизила акцизний податок ще наполовину в разі митного оформлення протягом 90 днів з дати набрання чинності законом;*
- *скасувала екологічні обмеження (стандарт Євро-5) при ввезенні легкових авто.*

Водночас, значно посилена відповідальність за управлінням авто, що знаходяться в Україні з порушеннями митних правил та за самі порушення митних правил.

Тобто будь-яка особа (не тільки водії, що вже їздять на авто на іноземних номерах) може скористатися положеннями нового закону, ввезти в Україну та оформити на митниці легковий автомобіль за пільговими ставками акцизу впродовж визначеного періоду часу.

Плюс нових законів - встановлення механізму контролю за авто на іноземній реєстрації та чіткої відповідальності за порушення законодавства. Але постає питання – чи буде закон у цій частині виконуватися і наскільки ефективно? Адже за декілька перших днів дії нового законодавства напливу охочих легалізувати «євробляхи» поки що не спостерігається.

Можна спрогнозувати, що в Україні невдовзі набере нових обертів бізнес із ввезення вживаних авто з Європи та США для вільного обігу. Враховуючи скасування екологічних обмежень, це може призвести до масового ввезення дешевих авто у абсолютно незадовільному стані.

Нові закони зачіпають інтереси імпортерів нових авто, попит на які може зменшитися через значну кількість дешевого вживаного імпорту.

А вже невдовзі потрібно буде вирішувати іншу проблему – яким чином і за який кошт утилізувати імпортні авто (у т.ч. оформлені за новим законом).»

Володимир Котенко, ЕУ в Україні

“Це рішення дуже схоже на податкову амністію. З одного боку, добре, що ця проблема якось вирішується. З іншого боку, це класичний приклад динамічної неузгодженості в оподаткуванні: всі повинні були дотримуватися правил (і сплачувати податки), але потім для тих, хто не бажав дотримуватися правил (і платити податки), правила скорегували. В результаті це зменшує стимули для людей платити податки в майбутньому.”

Юрій Городніченко, Університет Берклі, Каліфорнія

“Ситуація з єврономерама дає можливість проілюструвати декілька важливих моментів.

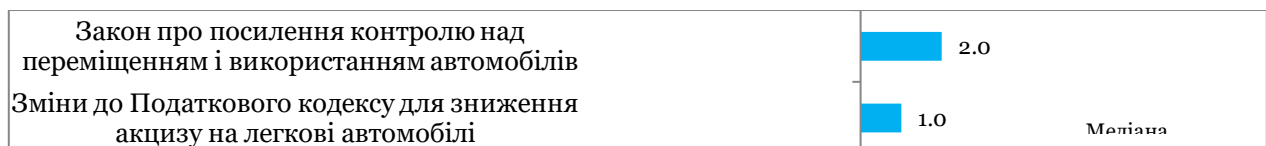
1) Компроміс. Обидві сторони поступаються в чомусь одна одній, і жодна не отримує повністю те, що хотіла. На мою думку, ухвалений закон, який знижує рівень оподаткування вживаних авто і дає можливість водіям авто на єврономерах офіційно стати їхніми власниками, є прийнятним компромісом.

2) Відповідальність. У детальному обговоренні цього питання прозвучала думка, що значне зростання кількості авто на єврономерах в останні три роки (адже раніше вони концентрувалися переважно на Закарпатті) пов'язане з послабленням контролю на дорогах у зв'язку з реформуванням поліції. Якщо це так, то виходить, що власники авто на єврономерах скористалися слабкістю держави для того, щоб обійти закон. Це безвідповідально.

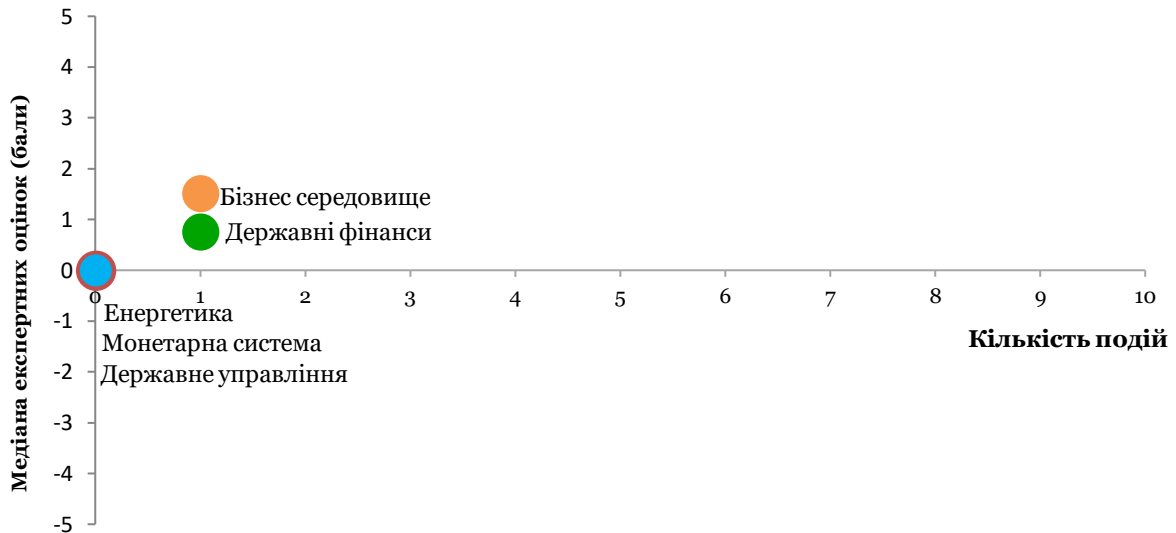
3) Зовнішні ефекти (екстерналії). Автомобілі забруднюють повітря, від чого страждають не лише власники авто, але й суспільство в цілому. Отже, держава повинна втрутитися та створити стимули до зниження забруднення – зокрема, оскільки старі авто більше забруднюють повітря, ніж нові, логічно оподатковувати старіші авто за вищою ставкою.”

Ілона Сологуб, Київська школа економіки

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0.0
Державні фінанси	+0.8
Зміни до Податкового кодексу для зниження акцизу на легкові автомобілі	+1.0
Монетарна система	0.0
Бізнес середовище	+1.5
Закон про посилення контролю над переміщенням і використанням автомобілів	+2.0
Енергетика	0.0

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoRe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.